

Mừng Xuân Bính Thân Với Cây: *Uncifera obtusifolia*

Lindl. 1859

Tháng 8 vừa qua trong bài *Uncifera*, chúng tôi đã trình bày với các bạn yêu lan về những cây *Uncifera* do các anh Lê Hoàng Hải, Vũ Định An, Lê Trọng Châu và Nghiêm Xuân Sơn tìm thấy ở Đà Lạt, Lâm Đồng.

Trong bài này chúng tôi có nói đã đem vấn đề này tham khảo với nhiều khoa học gia quốc tế, nhưng không thấy hồi âm bởi vì các vị này thường xuyên bận rộn với công việc hàng ngày, đang nghiên cứu một vấn đề nào đó, hoặc không hiểu biết rành rẽ về loài *Uncifera* cho nên không tiện trả lời.

Chúng ta nên biết trên thế giới hiện nay có gần 1000 loài lan và mỗi năm có thêm khoảng 150 loài mới phát hiện ra do đó việc tham khảo mất nhiều thời gian để xem xét.

Vào dịp lễ Giáng Sinh, tôi nhận được khá nhiều điện thư từ các vị này: đặc biệt trong số đó có tấm thiệp của T.S. Leonid Averyanov với cây *Porpax capuccinorum*, có lẽ là mới lạ với khoa học thế giới cho nên không tìm thấy dấu vết ở đâu, cũng như mấy cây *Eria praecox*, *Eria pterochila*, *Odontochilus aurea* và một số cây lan khác tìm thấy ở VN vào năm 2014 (xin xem bài “Lan Mới, Mừng Năm Mới” trên trang hoalanvietnam.org).

Trong những bức điện thư đó có lá thư của T.S. André Schuitman, Trưởng khoa nghiên cứu hoa lan Á Châu, thuộc viện thảo mộc Kew, Hoàng gia Anh quốc cho biết về những cây *Uncifera* như sau:

Andre Schuitman

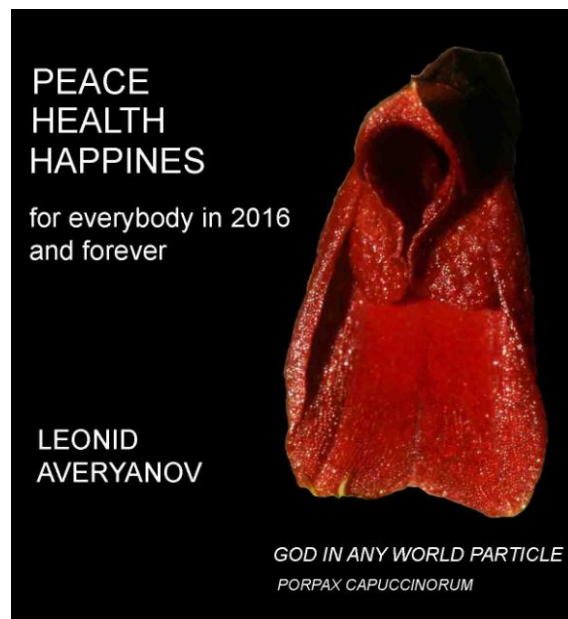
Dear Dang Bui,

I would say that Uncifera LTChau (5).jpg = U. dalatensis. I agree with U. dalatensis 02.jpg. All the others (yellow flowers, incurved spur), I would call U. obtusifolia.

Best wishes,

Andre

Theo các tài liệu, Việt Nam mới đầu chỉ ghi nhận được cây *Uncifera dalatensis* do André Guillaumin, một nhà sưu tầm hoa lan người Pháp, ghi nhận được ở Đà Lạt vào khoảng thập niên 1930 và đặt tên là *Saccolabium dalatensis*. Sau đó, các khoa học gia Gunnar Seidefaden (Đan Mạch) và Tem Smitinand (Hoa Kỳ) đã nghiên cứu và chuyển sang loài *Uncifera dalatensis* vào năm 1965. Sau đó, T.S. Nông Văn Duy và các nhà sưu tầm hoa lan: Lê Trọng Châu, Vũ Định An đã tìm thấy ở Lâm Đồng và gửi cho tôi khá nhiều hình ảnh của cây này và những cây *Uncifera* hoa vàng mà tôi đã gửi cho André Schuitman để tham khảo ý kiến.

Ảnh: Vũ Định An

Cây thứ hai là cây *Uncifera lancifolia* (King & Pantl.) Schltr. 1914 do T.S. Leonid Averyanov tìm thấy ở vùng Hoàng Liên Sơn, Lào Cai vào khoảng thập niên 1990 và Vũ Định An tìm thấy ở Lâm Đồng vào năm 2015.

Ảnh: Leonid Averyanov

Ảnh: Vũ Định An

Theo các tài liệu, trên thế giới có 6 cây *Uncifera*, VN chúng ta có thêm cây *Uncifera obsitufolia*, nhưng chưa có tin tức nào chính thức.

1. [*Uncifera acuminata*](#) Lindl. - Nepal, Sikkim, Bhutan, Assam, Yunnan, Guizhou
2. [*Uncifera dalatensis*](#) (Guillaumin) Seidenf. & Smitinand - Thailand
3. [*Uncifera lancifolia*](#) (King & Pantl.) Schltr. - Vietnam, Assam, Bhutan, Nepal, Sikkim
4. [*Uncifera obtusifolia*](#) Lindl. - Vietnam, Assam, Bhutan, Nepal, Sikkim
5. [*Uncifera thailandica*](#) Seidenf. & Smitinand - Yunnan, Thailand
6. [*Uncifera verrucosa*](#) Summerh. - Myanmar

Nhưng nay với sự xác nhận của T.S. André Schuiteman, chúng tôi xin ghi thêm cây này vào danh mục “Lan Rừng VN từ A-Z”.

Ảnh: Lê Trọng Châu

Ảnh: Vũ Định An

Ảnh: Nghiêm Xuân Sơn

Ảnh: Lê Hoàng Hải

Cây *Uncifera obtusifolia* có những đồng danh như sau:

Đồng danh: *Gastrochilus obtusifolius* (Lindl.) Kuntze 1891; *Gastrochilus obtusifolius* (Lindl.) A.S.Rao & S.F.Mukerjee 1973; *Saccolabium obtusifolium* (Lindl.) Hook.f. 1890; *Uncifera heteroglossa* Rchb.f. 1878.

Tên Việt: Chưa có.

Mô tả: Phong lan, thân đơn, cao 20-30 phân, lá dài 10-120 phân, ngang 2-3 phân, chùm hoa buông thõng dài 10-15 phân, hoa 15-25 chiếc, to 2-3 phân, màu vàng nở vào mùa Thu.

Nơi mọc: Lê Hoàng Hải, Lê Trọng Châu, Vũ Định An, Nghiêm Xuân Sơn tìm thấy ở Lâm Đồng năm 2015.

Với cây *Uncifera obtusifolia* loài *Uncifera* tại VN sẽ có 3 giống và nâng tổng số “Lan Rừng VN từ A-Z” là 1170 giống.

Một lần nữa xin thành thực cảm ơn các anh Lê Hoàng Hải, Lê Trọng Châu, Nghiêm Xuân Sơn và Vũ Định An về những hình ảnh và tin tức quý báu của loài *Uncifera* hiếm quý này.

Mùng Xuân Bính Thân 2016

HLVN